

det. Men det har jo sådan set ikke noget med den her sag at gøre, kan man sige. Det er en anden problemstilling i forbindelse med årsregnskabsloven. Man må særskilt tage stilling til dem, der forsættligt ikke overholder årsregnskabsloven.

Gitte Seeberg (KF):

Det er en bemærkning til det, der er blevet anført af fru Kirsten Jacobsen. Problemet med årsregnskaberne er jo, at det er selve proceduren ved skifteretten, der er for langsom. Det drejer sig jo ikke om dem, som bare afleverer regnskabet for sent; det drejer sig om dem, hvor der går måske op til et helt eller et halvt år, måske nogen gange halvandet år, før der kommer en likvidation i gang, og det er dér, jeg vil opfordre erhvervsministeren til at sætte ind.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 100:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af Konkurrencerådets indgrebsbeføjelser over for offentlige myndigheder m.v.

Af Pernille Sams (KF) og Svend Erik Hovmand (V) m.fl.

(Fremsat 5/4 95).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Forslaget indebærer, at regeringen snarest skal fremsætte forslag til ændring af konkurrence-lovens regler vedrørende Konkurrencerådets indgrebsbeføjelser over for offentlige myndigheder m.v.

Anledningen til forslaget er, at Konkurrencerådet ikke har mulighed for at anvende sine indgrebsbeføjelser, når der konstateres skadelige virkninger for konkurrencen i forbindelse med det offentliges erhvervsvirksomhed og i forbindelse med offentligt reguleret erhvervsvirksomhed. I disse tilfælde kan Konkurrencerådet alene rette henvendelse til den pågældende offentlige myndighed og gøre opmærksom på, at man finder konkurrencen på området utilstrækkelig.

Nu skal man være opmærksom på, at offentligt reguleret erhvervsvirksomhed kan være både offentlig og privat virksomhed. For eksempel er der af hensyn til revisorers uafhængighed fastsat nogle begrænsninger i revisorlovgivningen for revisorers virksomhed. Revisorers virksomhed er således en form for offentligt reguleret erhvervsvirksomhed, og Konkurrencerådet kan derfor ikke gribe ind over for de konkurrencebegrænsninger, Folketinget har fastsat i lovgivningen. Det er ét eksempel.

Jeg har tidligere givet udtryk for, at der kan være grund til, at der på politisk niveau følges op på Konkurrencerådets henvendelser om ulige konkurrence mellem offentlig og privat virksomhed. Dette er netop budskabet i en arbejdsgrupperapport fra Erhvervsministeriet om lige konkurrence mellem offentlig og privat virksomhed, og jeg har opfordret Konkurrencerådet til løbende at orientere mig om sager, hvor offentlige myndigheder ikke på behørig vis tager hensyn til rådets henvendelser.

Selv om Konkurrencerådets henvendelser til offentlige myndigheder ikke er bindende, retter de offentlige myndigheder sig imidlertid i en lang række tilfælde efter dem. Konkurrencerådet har således for nylig lavet en opgørelse over, hvad der er sket med de i alt 30 såkaldte § 15-henvendelser, som rådet har behandlet. Det var rådets opfattelse, at der er en klart positiv tendens i de offentlige myndigheders reaktioner på henvendelser. Således har 18 henvendelser ført til et positivt resultat, idet der enten er sket ændringer, som imødekommer Konkurrencerådet, eller der er sket inddragelse af

Konkurrencerådets henstillinger i overvejelser om ændringer.

For så vidt angår de øvrige sager, er det rådets indstilling, at Konkurrencerådets sekretariat løbende skal følge udviklingen, men at man ikke i øjeblikket vil anmode mig om at reagere i forhold til de øvrige områder.

Endvidere vil jeg gerne pege på, at de dele af offentlige virksomheder, der udfører driftsopgaver i konkurrence med private udbydere, jo i stigende grad udskilles som selvstændige selskaber, DSB Busser, DSB Rederi, GiroBank, HT's busdivision osv. Derfor er de – og det er vigtigt at få understreget – hermed også omfattet af Konkurrencerådets indgrebsbeføjelser på samme måde som privatejede selskaber. Også dette er fint i tråd med anbefalingerne i rapporten »Offentlig-privat, lige konkurrence«.

Regeringen er meget bevidst om, at der kan opstå risiko for konkurrenceforvridninger, når offentlige virksomheder går ud på markedet. Der har været megen tale om den såkaldte krydssubsidiering, altså de tilfælde, hvor indtægterne fra f.eks. et myndighedsområde eller et monopolområde anvendes som tilskud til erhvervsudøvelse på det frie marked. Det er et problem. Endvidere kan offentlige virksomheder ligesom private indgå i aftaler og foretage erhvervsmæssige dispositioner, som er skadelige for konkurrencen.

Risikoen for krydssubsidiering imødegås af kalkulationsregler på forskellige områder, men det er naturligvis ikke alle de konkurrenceproblemer, som kan opstå i forbindelse med enten det offentliges erhvervsudøvelse eller regulering af forskellige former for erhvervsudøvelse, der imødegås enten ved kalkulationsregler eller ved selskabsdannelser.

Jeg bliver bare nødt til også at sige, at det fremsatte forslag giver anledning til en række problemer, som må føre til yderligere overvejelser. Jeg synes således, at der i det videre arbejde med forslaget må ske en nærmere afklaring af, hvordan det offentliges erhvervsvirksomhed fremover skal være reguleret i den generelle konkurrencelovgivning.

Det samme gælder det offentliges regulering af erhvervsvirksomhed, det være sig privat eller offentlig.

Udførelsen af forvaltningsopgaverne er udtryk for administrationen af Folketingets lovgivning og kommunalbestyrelsernes beslutninger. En umiddelbar udmøntrning af beslutningsforslaget vil derfor berøre såvel Folketingets rol-

le i dets egenskab af lovgivningsmagt som det højtbesungne kommunale selvstyre. Man kan ikke umiddelbart forestille sig, at Konkurrencerådet skal have beføjelser til f.eks. at ændre lovgivningen. Det er dog i hvert fald et spring at tage.

På tilsvarende måde mener jeg heller ikke, man kan tænke sig, at Konkurrencerådet skal kunne ændre på kommunale beslutninger om pris og mængde på de kommunale og amtskommunale ydelser, der stilles til rådighed for borgerne, ligesom man vel heller ikke umiddelbart kan forestille sig, at Konkurrencerådet skal kunne tage stilling til kvaliteten af det offentliges udbud af ydelser.

Jeg vil godt pege på, at netop den lovmæssige regulering på en lang række områder er et resultat af en afvejning af på den ene side konkurrencehensyn og på den anden side f.eks. miljøhensyn, således som det også blev fremhævet forleden dag under den debat, vi havde.

På tilsvarende måde vil de beslutninger, kommunalbestyrelser og amtsråd træffer som led i deres myndighedsudøvelse, repræsentere en afvejning af en række forskelligartede hensyn.

Jeg har fin forståelse for ønsket om at skabe ligestilling også i konkurrenceretlig henseende mellem private og offentlige virksomheder, der konkurrerer på det samme marked. Dette spørgsmål indgår allerede i kommissoriet for det konkurrencelovudvalg, som regeringen tidligere har nedsat, og som skal overveje en tilpasning af konkurrenceloven til EU-konkurrencereglerne. Udvalget skal i den forbindelse – og det har nogen relevans til dette forslag – bl.a. overveje, hvorledes der i en sådan konkurrencelovgivning kan tages hensyn til, at lovgivningens anvendelsesområde fortsat forudsættes at omfatte offentlig og offentligt reguleret erhvervsvirksomhed. Jeg håber meget, at udvalget færdiggør sin betænkning inden sommerferien.

Derfor vil jeg altså foreslå, at Folketinget venter med at tage stilling til forslaget om at ændre konkurrenceloven, indtil konkurrencelovudvalgets betænkning foreligger, fordi der her er tale om en stor og – må vi vel indrømme – temmelig kompleks problemstilling, således at vi til den tid kan tage en samlet stilling til udformningen af den fremtidige konkurrencelovgivning.

På den baggrund kan regeringen ikke støtte en vedtagelse af beslutningsforslaget.

Sonja Mikkelsen (S):

Med dette forslag vil Venstre og De Konservative pålægge regeringen at fremsætte et forslag, der sætter Konkurrencerådet over Folketinget. Venstre og De Konservative foreslår nemlig, at Konkurrencerådet skal have indgrebsbeføjelser over for offentlige reguleringer, der efter rådets opfattelse virker konkurrenceforvridende, ligesom Konkurrencerådet skal have indgrebsbeføjelser over for det offentliges egenaktiviteter.

Socialdemokratiet afviser forslaget, fordi vi naturligvis ikke kan acceptere, at et råd skal kunne sætte lovgivningen ud af kraft. Det her er endnu et angreb på mulighederne for at regulere markedet. Det peger direkte tilbage til jungleloven og i yderste konsekvens et farvel til velfærdssamfundet. Skal markedet regere, er der ikke plads til de dårligst stillede mennesker. Når det gælder spørgsmålet om at sikre lige vilkår for offentlige og private virksomheder på et konkurrenceområde, har vi allerede meget præcise regler for udlicitering, der sikrer lige vilkår, hvis altså de bruges rigtigt.

I stedet for dette forslag havde vi i Socialdemokratiet foretrukket et forslag, der gav Konkurrencerådet stærkere og direkte indgrebsbeføjelser mod faktiske monopoler og prisaftaler i det private erhvervsliv, helst baseret på et direkte forbud, som vi ser det i andre europæiske lande. Derfor venter vi lidt utålmodigt på rapporten fra udvalget, der sidder og vurderer loven, således som ministeren sagde, men jeg er ganske enig med erhvervsministeren i, at vi bør afvente betænkningen herfra, før vi tager endelig stilling til, hvordan loven i fremtiden skal indrettes.

Altså en klar og utvetydig afvisning fra Socialdemokratiets side af dette forslag fra Venstre og De Konservative. Det er et angreb på Folketingets ret til at regulere markedet.

Svend Erik Hovmand (V):

Egentlig kunne jeg have lyst til at spørge, om den sidste tale her var tjekket af med statsministeren og finansministeren. Mit indtryk er nemlig efter den debat, vi havde i sidste uge om privatisering og udlicitering, at en meget stor del af Socialdemokratiet og i hvert fald Socialdemokratiets ledelse er meget optaget af at videreføre tanken om udlicitering og privatisering, fordi man finder, at her er vejen til at sikre en effektiv offentlig sektor, der er konkurrencedygtig.

Skal det være målet, kræver det selvfølgelig også, at man har de nødvendige redskaber,

sådan at man løbende kan vurdere, om man nu også følger spillereglerne. Ministeren sagde for et øjeblik siden, at man i en lang række tilfælde retter sig efter de henstillinger, man får fra Konkurrencerådet, hvis man er en offentlig virksomhed. Ja, nu ved jeg ikke, hvor lang en række det er; 10 ud af 26 sager synes jeg ikke er udtryk for særlig mange. Erhvervsministeren har et andet tal – hun siger 18 ud af 30 henvendelser – men under alle omstændigheder er det jo for lidt, for hvis det var en privat virksomhed, der havde fået en sådan henstilling, havde der jo ikke været den samme lemfældighed over for de henstillinger, man får fra Konkurrencerådet, som tilfældet åbenbart er med de offentlige virksomheder.

Hvordan kan det være, at halvdelen af de offentlige virksomheder lader hånt om de klare henstillinger, som Konkurrencerådet kommer med? Erhvervsministeren mener, at risikoen for krydssubsidiering imødegås af kalkulationsregler på forskellige områder. Jeg synes, det er meget fint, at erhvervsministeren er optaget af den tankegang, men det er altså også nødvendigt at sige meget klart og tydeligt, at hvis vi skal have en effektiv offentlig sektor, kræver det, at vi får nogle klare spilleregler for, hvordan kalkulationerne skal finde sted, og hvordan kontrollen skal være – med andre ord, at vi får fuldstændig lighed mellem den offentlige virksomhed og den private virksomhed. Jeg vil endda sige, at vi som skatteborgere næsten har krav på, at den offentlige virksomhed opfører sig endnu bedre og endnu mere eksemplarisk end den private virksomhed.

Det kan da godt være, at den socialdemokratiske ordfører, fru Sonja Mikkelsen, mener, at der i dette forslag er lagt op til, at Konkurrencerådet får for stor indflydelse. Men jeg vil nu nok sige, at hvis man ser på erfaringerne fra de hidtidige henstillinger, som er kommet fra Konkurrencerådet til offentlige myndigheder, så er der i høj grad behov for en opstramning på området, ikke mindst når man ser på den risiko, der ligger i vedtagelsen af L 151, forslaget om kommunal produktionsvirksomhed. Hvis man vedtager det forslag, hvad vi naturligvis meget håber ikke sker, så er der i høj grad brug for at sikre klare spilleregler og indsigt, mulighed for kontrol med, hvad det er for nogle virksomheder, der kommer op at stå, hvad det er for nogle produktioner, der kommer op at stå, og hvad det er for nogle konkurrencevilkår, man udsætter de private virksomheder og deres medarbejdere for.

Det er alt sammen ikke af hensyn til ideologi, men først og fremmest af hensyn til skatteborgerne, kunderne, befolkningen i al almindelighed. Det er deres interesser, som jeg synes er det vigtigste i det her spil. Det er ikke et spørgsmål om arbejdsgivere contra lønmodtagere; det er først og fremmest et spørgsmål om at sikre, at skatteborgerne – vi almindelige mennesker – får den rigtige service til den rigtige pris til den rigtige kvalitet. Det kræver, at man har nogle spilleregler og nogle kontrolmuligheder, som vi ikke har i dag, og derfor håber vi naturligvis meget på, at dette forslag nyder fremme i Tinget.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg tror, hr. Svend Erik Hovmand har misforstået noget. I Socialdemokratiet er vi ikke optaget af privatisering som en metode til at gøre den offentlige sektor bedre, tværtimod. Men vi accepterer, at udlicitering, som er noget ganske andet, kan være en metode til at gøre en situation bedre, til at gøre en ting bedre i nogle udvalgte situationer.

Ved udlicitering er det stadig væk den offentlige myndighed, der har kontrol over kvaliteten og kontrol over, hvad det er, der skal udføres, i modsætning til, hvis en opgave privatiseres. Så er det pludselig en privat virksomhed, der alene afgør, om en ydelse overhovedet skal være til stede på markedet. Derfor afviser vi privatisering som en metode til at udvikle den offentlige sektor, men vi anerkender, at udlicitering kan være en metode i nogle konkrete, udvalgte situationer.

Men det må ikke være baseret på, at man rent spekulativt siger: Nå ja, så kan vi forringe lønmodtagernes vilkår i forbindelse med en udlicitering. Det må være på lige arbejdsvilkår, når vi taler om udlicitering, og der skal være reelle muligheder for, at de offentligt ansatte, der hidtil har løst en opgave, også kan give deres bud på, hvordan den i fremtiden kan løses på baggrund af en licitation, og det sikrer det regelsæt, vi har på området i dag. Der er spilleregler på området.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg er meget glad for fru Sonja Mikkelsens meget klare budskab omkring udlicitering. Det, fru Sonja Mikkelsen sagde, sådan som jeg opfattede det, var, at Socialdemokratiet er en varm

tilhænger af udlicitering. Fair nok. Fint. Det synes jeg er et godt budskab at få en uge efter den debat, vi havde om dette spørgsmål.

Det spørgsmål, vi diskuterede i sidste uge i forbindelse med Ri-Bus, havde jo nemlig ikke noget med privatisering at gøre. Det var en ren udlicitering. Det er fru Sonja Mikkelsen og Socialdemokratiet altså tilhængere af som et redskab, som et middel, og det synes jeg er godt at få præciseret.

At denne positive indstilling så ikke også omfattede privatisering, kan jo kun skyldes, at fru Sonja Mikkelsen ikke har læst finansminister Lykkesofts bog og andre skrifter, der er kommet om dette spørgsmål, men lad det nu ligge. Nu skal vi ikke gøre det her til en større ideologisk debat.

Jeg vil bare sige om de vilkår, som fru Sonja Mikkelsen nævnte var vigtige at iagttage, når det drejer sig om udlicitering, nemlig spørgsmålet om lønninger for de ansatte osv.: Jo, det spørgsmål kan vi naturligvis også diskutere, altså om hr. Hardy Hansen har lavet en ordentlig overenskomst eller han ikke har lavet en ordentlig overenskomst. Men det synes jeg i virkeligheden ligger ganske meget ved siden af det dagsordenspunkt, som er på Folketingets bord netop nu.

Jeg er altså glad for, at Socialdemokratiet er tilhænger af udlicitering. Jeg håber også, at privatisering vil indgå i fru Sonja Mikkelsens ordbog inden alt for længe. Under alle omstændigheder lægger vi i hvert fald meget vægt på, at de spilleregler, der kommer til at gælde for offentlige virksomheder, også når det drejer sig om konkurrencen, bliver klare, og derfor har vi fremsat dette forslag.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg vil gerne understrege, at i Socialdemokratiet er vi ikke varme tilhængere af udlicitering. Vi anerkender, at man kan vælge at bruge udlicitering i nogle bestemte situationer, og at det er fair, at vores kommunalpolitikere og amtspolitikere og også ministre har det værktøj i deres kurv i forbindelse med en udvikling af den offentlige sektor. Men derfra og så til at sige, at vi skulle være varme tilhængere af udlicitering i alle sammenhænge, er der virkelig langt.

Så siger hr. Svend Erik Hovmand, at Ri-Bus-sagen i Esbjerg er en ren udlicitering. Jeg har lyst til at sige, at det er en beskidt udlicitering, for her har det alene haft til formål – det indtryk

må man have efter den udvikling, man har set i Esbjerg – at forringe løn- og arbejdsvilkårene. Man har nemlig ikke haft viljen til at forhandle løn- og arbejdsvilkårene.

Socialdemokratiets politik står ikke i enkelt-personers bøger; den vedtages i vores kompetente organer og i folketingsgruppen, og jeg ser frem til, at vi snart får en redegørelse fra indenrigsministeren og finansministeren om, hvilke erfaringer vi indtil nu har gjort os med udlicitering og privatisering i forhold til den offentlige sektor. På den baggrund må vi så se, om der er brug for at justere, stramme op og eventuelt stoppe nogle af de metoder, der er til rådighed i dag.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg tror, at de partier, der er interesseret i privatisering og i udlicitering, fordi de mener, at det er den bedste måde at få tingene til at køre på, ikke er spor optaget af, om Socialdemokraterne er varme eller kolde tilhængere. Vi er derimod optaget af – som fru Sonja Mikkelsen bagefter sagde – at man anerkender, at der udliciteres. Hvilke følelser man så har for det, når det bare er udliciteret, må Socialdemokratiet såmænd gerne have for sig selv.

Med hensyn til udliciteringen i Esbjerg, det berømte Ri-Bus-selskab, er der jo kun at sige: Om det er en god eller en dårlig udlicitering, når det nu engang er udliciteret, kan man jo også overlade til andre at diskutere. Det, det handler om, er, at der er udliciteret.

Gitte Seeberg (KF):

Til den socialdemokratiske ordfører, fru Sonja Mikkelsen: Når hun taler om, at den bestemmelse, som der er lagt op til her, skulle være en trussel mod velfærdssamfundet, så må jeg sige, at det er nok at gå lidt for vidt.

Jeg vil gerne lige præcisere, hvad konkurrence-loven egentlig omhandler, nemlig erhvervs-virksomhed. Det, der møntes på, er, når offentlige virksomheder driver erhvervsvirksomhed. Det fremgår direkte af lovens § 2, at det drejer sig om udbud og efterspørgsel af varer eller tjenesteforhold, der har betydning for konkurrencen i erhvervslivet. Den gælder således ikke for forhold mellem de offentlige myndigheder i øvrigt.

Formålet med dette beslutningsforslag er at sikre en ligestilling mellem private virksomheder og offentlige, når det gælder Konkurrence-

rådets indgrebsbeføjelser. Formålet med konkurrence-loven, som dette beslutningsforslag vedrører, er at fremme konkurrencen og dermed styrke effektiviteten i produktionen, jf. loven. Der skal være størst mulig gennemsigtighed vedrørende konkurrenceforhold. Dette kan Det Konservative Folkeparti støtte, og det har vi jo også allerede i dag som gældende ret. Det bør imidlertid gælde for såvel offentlige som private virksomheder, når det offentlige også driver privat virksomhed.

Den private markedsøkonomi har verden over bevist sin overlegenhed i forhold til systemer, hvor den offentlige sektor prøver at optræde som producent af varer og tjenesteydelser. I Danmark er det stadig svært at trænge igennem med markedsøkonomiens principper inden for den offentlige sektor, også selv om det ville føre til bedre service for borgerne. Det er derfor vigtigt at give offentlige virksomheder samme konkurrencemæssige vilkår som private virksomheder.

I lovgivningen er der et utal af eksempler på, at det offentlige ikke er undergivet samme regler og tilsyn som private virksomheder, hvor det offentlige i et vist omfang kontrollerer sig selv. Det er et område, som generelt trænger til en gennemgang og til en revision.

I de senere år har Folketinget desværre givet det offentlige muligheder for at udvide sin andel af samfundets produktion på bekostning af private. For eksempel kan kommuner og amtskommuner byde på hinandens produkter, og det offentlige kan oprette selskaber, der driver aktiviteter, der traditionelt hører til inden for den private sektor. Dette er vi fra konservativ side imod. Men når det nu er en realitet, at det offentlige rent faktisk driver erhvervsvirksomhed, må Konkurrencerådets indgrebsbeføjelser naturligvis også gælde for det offentlige.

Det forekommer helt paradoksalt, at man i konkurrence-loven har undtaget disse offentlige virksomheder. Der er ingen fornuftig forklaring på det. Vil det offentlige drive virksomhed, må det ske på samme vilkår, som når private driver virksomhed.

På baggrund heraf kan Det Konservative Folkeparti støtte forslaget, som vi finder er et vigtigt forslag.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Indledningsvis skal jeg oplyse, at vi i SF er meget optaget af Ri-Bus-konflikten, men vi agter ikke at benytte lejligheden til at diskutere den under dette dagsordenspunkt.

Så jeg vil vende mig til selve emnet, nemlig konkurrenceloven. Det, der er mest karakteristisk, er jo, at en konkurrencelov eller en monopollov har vi i realiteten ikke i Danmark. Vi har et rudiment af en lov, som angiveligt skulle sørge for at sikre konkurrencen ved hjælp af åbenhed. Det fungerer ikke, for lige så snart man kommer og vil have åbenhed, så klager virksomhederne over, at nu står konkurrenten og kigger dem over skulderen, og det går jo ikke; så indfører man begrænsninger, og derfor har vi i realiteten ingenting.

Det er en ganske enestående situation i Danmark, og det er ikke rart i dette tilfælde; det burde vi skamme os lidt over.

Alle andre EU-lande – o.k. delvis med undtagelse af Holland – har en effektiv monopollov i dag, alle andre nordiske lande har fået det, USA har altid haft det, Japan har haft det siden Anden Verdenskrig, men i Danmark står vi dér uden beskyttelse for forbrugerne mod monopoler.

Hvem er ansvarlig for den situation? Det er de to partier, der har fremsat dette forslag. Jeg synes ikke, de skulle have gjort det; jeg synes, vi skal få taget os sammen til at sørge for, at Danmark får en moderne og ordentlig monopollov i stedet for.

Det er ikke første gang, SF har bragt dette op. Vi har tidligere foreslået, at EU harmoniserer vores monopollovgivning. Det førte – dog noget forsinket – til, at man nedsatte et udvalg, og jeg forstår på ministeren, at dette udvalg snart børsler, og vi vil afvente, at det sker. Vi håber, det kommer med et lovforslag, der effektivt kan skride ind mod monopoler, uanset i øvrigt om de er offentlige eller private.

Men dette forslag er alene ideologisk betinget, det er et angreb mod den offentlige sektor. Det ser vi ingen lyst til at deltage i, så vi er modstandere af forslaget.

Frank Aaen (EL):

Med formandens tilladelse – lidt utraditionelt, da jeg har meget svært ved at være til stede, når min ordførertale skal holdes – vil jeg bare kort meddele, at Enhedslisten ikke kan støtte forslaget, og at vi i øvrigt er helt enige i de synspunkter, SF lige har fremlagt.

Formanden:

Formandens tilladelse er givet efterfølgende.

Kirsten Jacobsen (FP):

Fremskridtspartiet ser ikke dette som noget som helst ideologisk skoleridt eller lignende. Vi ser det som en fuldstændig naturlig ting, at de, der driver erhvervsvirksomhed, har lige vilkår. Og når man har et konkurrenceråd, er det klart, at når man kommer med et påbud, så skal det gælde; så skal man være i stand til at håndhæve dette påbud over for alle, der driver erhvervsvirksomhed, ellers er der ingen rimelighed i det.

Så vi er enige med forslagsstillerne både i teksten og i bemærkningerne, og vi kan kun beklage, at vi ikke fik opfordringen til at være medforslagsstillere; det havde vi gerne været.

Så vil jeg gerne benytte lejligheden til et par bemærkninger dels til ministeren, som holdt en af de her meget svære taler, hvor man på den ene side skal give udtryk for éns positive holdninger over for erhvervslivet og éns almindelige opfattelse af fairness-princippet og samtidig kombinere det med fru Sonja Mikkelsens fuldstændig ideologiske, betonagtige synspunkter; det kan jeg forstå er svært. Derfor skal jeg ikke lægge mere i ministerens tale end at registrere, at sådan må det jo have forholdt sig.

Men til fru Sonja Mikkelsen er jeg nødt til at sige, at det var at svinge sig højt op på så lille et forslag: Konkurrencerådet over Folketinget; undergravende for velfærdssamfundet. Det eneste, fru Sonja Mikkelsen manglede – og det havde der da været god lejlighed til; vi er så tæt ved den 5. maj – var landsskadelig virksomhed.

Jeg synes, at hvis man skal snakke om ideologiske skoleridt, er det ikke forslagsstillerne, men dem, der har talt imod forslaget, man skulle rette dét imod.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Ja, nogle tror på markedets velsignelser i alle forhold; det gør vi ikke i Socialdemokratiet.

Jeg skal blot korrigere fru Kirsten Jacobsens begreber lidt og sige, at mit indlæg ikke var betonagtigt, men klasserent.

Dorit Myltoft (RV):

Da partiets ordfører i denne sag, hr. Bjørn Elmquist, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

Anledningen til, at V og K har fremsat dette beslutningsforslag, er, at Konkurrencerådet i

dag ikke har mulighed for at anvende sine indgrebsbeføjelser, når de opdager skadelige virkninger for konkurrence i forbindelse med offentlig erhvervsvirksomhed eller offentligt reguleret erhvervsvirksomhed.

I Det Radikale Venstre deler vi forslagsstillerens ønske om at skabe lighed, men det er vores opfattelse, at forslaget har nogle uløste problemer.

For det første er problemet ikke altoverskygende. Det er reglen, at også offentlige virksomheder retter sig efter Konkurrencerådets henstillinger, og for de virksomheder, hvor der oftest kunne opstå problemer, gælder det jo, at de i stadig stigende grad udskilles i selvstændige virksomheder, over for hvilke Konkurrencerådet har mulighed for at gribe ind.

Men Det Radikale Venstres betænkeligheder er først og fremmest principielle, som erhvervsministeren allerede har redegjort for dem. Hvad sker der med Folketingets rolle? Vil det, at Konkurrencerådet får de foreslåede beføjelser, berøre det kommunale selvstyre? Skal Konkurrencerådet have mulighed for at ændre lovgivningen og andre overordnede beslutninger? Ved lovgivning tager man jo hensyn til andre ting end dem, som Konkurrencerådet regulerer. Og som erhvervsministeren så rigtigt spurgte: Hvad med miljøhensyn?

Det Radikale Venstre kan ikke støtte beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Nu har jeg bedt om at få en definition af, hvad klasserent er, og jeg har taget SF's ordfører til indtægt for, at det betyder, at den ene klasse er imod den anden klasse.

Dertil er kun at sige, at jeg troede ærlig talt, at det, Folketinget skulle gøre, var at lovgive for hele befolkningen og lade være med at sætte unaturlige skel op. Men jeg har så forstået, at Socialdemokratiet kun har én side, de skal tilgodese.

Det ser vi også af det, fru Sonja Mikkelsen sagde om markedets velsignelser. Ja, dem har Socialdemokratiet jo sat ud af kraft lige siden krigens tid, hvor man under indtryk af de hårde vilkår lavede maksimalpriser på alting. Man har ophævet det meste, men man har reminiscenser tilbage. Jeg skal bare nævne den midlertidige reguleringslov, som nu har 54 års jubilæum. Så vi er vant til det fra den side, vi kan slet ikke tage det spor alvorligt, men det er da rart, at vi får det bogført i Folketingstidende også.

Pernille Sams (KF):

Ja, der er jo ikke så meget at takke for, som jeg gerne ville have der skulle være, men jeg kan i hvert fald sige tak til Fremskridtspartiet for deres positive modtagelse af forslaget. Ellers hørte jeg en del pæne ord, men flere af dem endte så i: Vi stemmer alligevel imod. Så takken må jeg dæmpe lidt mere, end jeg havde håbet på.

SF's hr. Kjeld Rahbæk Møller benyttede lejligheden til at slå et slag for Socialistisk Folkepartis ønsker i relation til en forbudslov i stedet for den nuværende konkurrencelov og kaldte det her forslag for et ideologisk betinget angreb mod den offentlige sektor.

Altså at lige vilkår med de private kan blive et ideologisk angreb på den offentlige sektor, er i sandhed en noget speciel synsvinkel at angribe sådan en lighedsslov under. Men der er jo også forskel på partierne, og det er så et af de steder, hvor det kommer tydeligt frem.

Den socialdemokratiske ordfører udviste en sjælden grad af gammeldags betonindstilling. Det endte med, at vi fik et helt nyt ord. Klasse- rent kom det til at hedde i stedet for gammeldags beton, eller hvad det var for noget. Det står ikke i min politiske ordbog – nu har vi fået lidt opklaring ved hjælp af fru Kirsten Jacobsen – men det står åbenbart i Socialdemokratiets ordbog. Jeg ved ikke, om det er en videreudvikling af ordet klassekamp, eller hvad.

Under alle omstændigheder sætter dette forslag ikke Konkurrencerådet over Folketinget. Det er decideret noget vrøvl, når den socialdemokratiske ordfører påstår det. Konkurrencerådet skal bare have samme indgrebsbeføjelser over for offentlige virksomheder, som det allerede i dag har over for private virksomheder. Det er et spørgsmål om mere lige konkurrencevilkår – at Konkurrencerådet skal behandle offentlige og private virksomheder lige; det er ikke et spørgsmål om, at Konkurrencerådet skal kunne lovgive.

Hvis Socialdemokratiets afvisning af forslaget skyldes, at man fuldstændig har misforstået indholdet, er der måske ikke noget at sige til afvisningen, men så kunne det da være rart med en ny og anderledes melding fra Socialdemokratiet, når det egentlige og reelle indhold af beslutningsforslaget går op for partiet. Til den tid håber jeg så på en ny melding fra Socialdemokratiets ordfører. Det kan vi jo om ikke andet klare under udvalgsbehandlingen.

Ministeren sagde til gengæld en del positivt om forslaget, men endte så alligevel med at finde en undskyldning for ikke at støtte det. Jeg må sige, at jeg er dybt skuffet over ministerens afvisning af dette forslag. Det er et lille, beskedent forslag, der kunne skabe lidt mere lige vilkår mellem offentlige og private virksomheder – kun på et mindre område ganske vist i forhold til de store uligheder, der er rent økonomisk, hvor offentlige virksomheder i forvejen er favoriseret ved at have skatteydernes penge i ryggen, mens de private er underlagt markeds kræfterne.

Ikke mindst må man jo huske på, at regeringens meget omfattende udvidelse af kommunalfuldmagten med lovforslag nr. L 151, som man er ved at gennemføre, og hvorefter kommuner og amter nu skal have fuldstændig frie muligheder for at drive erhvervsvirksomhed, vil betyde, at problemerne, som allerede findes, nu bliver endnu større, end tilfældet er i dag, og vil gøre denne her lovgivning endnu mere aktuel. Så set i dét lys burde man meget seriøst gå ind og arbejde på det her i stedet for at finde nogle fine formuleringer til at afvise det. Lovforslag nr. L 151, som regeringen arbejder med, vil gøre det foreliggende forslag endnu mere nødvendigt, end det nogen sinde har været.

Jeg synes, det er uforståeligt, at ministeren ikke kan se problemet. Ministeren taler da selv om at sikre lige vilkår, undgå konkurrenceforvridning osv., men vi må gang på gang konstatere, at det bliver ved de pæne ord og ved talen. Her var et helt konkret og uproblematisk område, hvor det ville være let at hjælpe bare lidt på forholdene.

Ministeren ønsker nærmere undersøgelser og vurderinger, og det må vi så desværre bare tage til efterretning, for vi kan jo ikke gøre andet, men det er tankevækkende, at regeringen ikke har haft tilsvarende betæneligheder og ønsker om videre undersøgelser og vurderinger i forbindelse med det uhyre omfattende lovforslag, som regeringen har fremsat om at lade det offentlige drive erhvervsvirksomhed bredt set.

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Jeg vil ikke påstå, at jeg tror, at fru Pernille Sams har skrevet sin svartale hjemmefra; det tror jeg ikke på. Jeg tror, fru Pernille Sams har siddet med for mange skyklapper på – jeg ved ikke, om man kan have skyklapper på ørerne, det kan man måske – mens fru Pernille Sams har hørt efter mit indlæg.

Jeg brugte faktisk hele min taletid på at rede-gøre for, at jeg og regeringen netop kunne se problemerne, når det offentlige blander sig i erhvervsvirksomhed. Jeg omtalte en stribe problemer, og derfor er det ikke fair at sige bagefter, at ministeren slet ikke kan se problemerne. Jo, jeg kan, og jeg er parat til at gentage det.

Der var flere andre eksempler, som jeg nævnte i min tale, hvor vi må passe voldsomt på, at det offentlige ikke kan beskyldes for, at vi bare kan hente pengene op af skatteydernes lommer og drive erhvervsvirksomhed på ulige vilkår; det understregede jeg i talen.

Fru Pernille Sams spørger: Hvorfor kan regeringen så ikke tilslutte sig forslaget?

Jeg rejste to spørgsmål, som jeg da så godt igen vil bede fru Pernille Sams om at forholde sig til. Er det rigtigt i enhver henseende, at Konkurrencerådet skal sættes over Folketingets lovgivning? Og det andet spørgsmål: Er det rigtigt i enhver henseende, at et konkurrenceråd skal sætte sig over en kommunalbestyrelse eller et amtsråds politiske beslutninger? Det er folkevalgte mennesker, vi har med at gøre, der træffer nogle politiske beslutninger og har et ansvar. Det er to spørgsmål, som jeg bad om at man overvejede.

Det var ikke helt ligegyldige spørgsmål. Jeg synes nok, Folketinget med rette af og til gør opmærksom på, at vi er Folketinget, og det er der altså noget specielt ved med det ansvar og de forpligtelser, det giver: Intet over og intet ved siden af, osv. Det er den ene problemstilling.

Den anden problemstilling er, at det jo ikke er et spørgsmål om bare at undersøge tingene nærmere, som fru Pernille Sams siger. Det var ikke det, jeg sagde. Jeg sagde, at vi har et konkurrencelovudvalg siddende, hvilket fru Pernille Sams udmærket er klar over, som i den opgave, de har fået stillet om den fremtidige konkurrencelov i Danmark, også skal se på forholdene offentlig/privat og så det her.

Dette udvalg skulle være færdigt inden sommerferien, og jeg gad se den minister fra noget som helst parti, der ville have gjort andet end det, jeg gjorde i dag, nemlig at sige: Er det nu fuldstændig rimeligt at fremsætte et beslutningsforslag og få det vedtaget eller forkastet eller i det hele taget tage stilling til det for alvor, en måned inden dette uendelig lange udvalgsarbejde ser ud til at blive færdigt? Nej, det er ikke!

Jeg synes ikke, det er sagligt at gøre det, og det har faktisk ikke engang noget med det poli-

tiske eller holdninger til det ene eller det andet at gøre. Det er simpelt hen bare upraktisk, og det var på den baggrund – sagde jeg så til sidst – at regeringen ikke kunne tilslutte sig forslaget.

Så jeg synes ikke, det har været en fair fremstilling af, hvad jeg har sagt. Men nu har jeg da haft en udmærket anledning til at få det repetet, og det takker jeg fru Pernille Sams for.

Pernille Sams (KF):

Men jeg er bare glad for, at ministeren følte sig for negativt citeret, for det betyder da, der er lidt mere positiv substans i talen, end jeg havde opfattet.

Jeg startede faktisk med at sige, at ministeren sagde en del positivt om forslaget, men endte med alligevel at finde en undskyldning for ikke at støtte det. Det var jo dog det, jeg sagde, men det har så ikke været dækkende, kan jeg forstå.

Jeg vil bare konstatere to ting, som erhvervsministeren spurgte direkte om. For det første er dette jo ikke et lovforslag; det er op til ministeren at udforme lovforslaget. For det andet er vores beslutningsforslag ikke et spørgsmål om, at Konkurrencerådet skal sætte sig over lovgivningen, det er ikke et spørgsmål om, at Konkurrencerådet skal sættes over amts- og byråd, og det er ikke indeholdt i forslaget på nogen måde. Vores forslag går alene på, at man ligestiller offentlig og privat erhvervsvirksomhed. Når Konkurrencerådet har beføjelser over for private virksomheder, skal det have nøjagtig de samme beføjelser over for offentlige virksomheder, ikke over hverken Folketing eller byråd eller amtsråd.

Men for nu at få sluttet det lidt positivt af – da jeg kan forstå, at ministeren faktisk er meget positiv over for intentionerne i forslaget – vil jeg spørge ministeren, om ministeren vil sikre, at dette beslutningsforslags intentioner kommer til at indgå i konkurrenceudvalgets arbejde, de sidste måneder dette udvalg sidder og arbejder. For hvis det kan flettes ind, så det bliver et led i ministerens senere lovforslag, vil det også være helt fint for Det Konservative Folkeparti.

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Til det sidste kan jeg sige, at konkurrencelovudvalget er i gang med at behandle hele denne problemstilling.

Jeg griber ikke ind som minister i et udvalg, der sidder og arbejder og siger: Nu skal udvalget mene sådan og sådan. Det ville være aldeles utilstedeligt, om jeg gjorde det, uanset hvad jeg

mente, og hvad oppositionen mente, eller hvem i øvrigt der var i opposition og i regering.

Men jeg siger, så fru Pernille Sams kan være fortrøstningsfuld, at temaet indgår i konkurrencelovudvalget, og det kommer det til, også når konkurrencelovudvalget forhåbentlig snart kommer med deres betænkning.

Så vil jeg godt lige sige om det andet, den fuldstændige ligestilling mellem privat og offentlig, at jeg er – og jeg behøver vel ikke sige det igen – bestemt modstander af, at det offentlige skal ud og påføre private virksomheder ubillig konkurrence osv.; jeg er fuldstændig enig.

Men det er jo forskellige konditioner, og derfor kommer fru Pernille Sams alligevel til at tage stilling til spørgsmålet om Folketinget eller ikke Folketinget. Jeg fik et klart svar: Konkurrencerådet skal ikke sættes over Folketinget. Sådan forstod jeg det.

Men så er jo bare forskellen på en privat og en offentlig virksomhed – nu ser jeg bort fra statslige aktieselskaber; dér ved vi alle sammen, at Konkurrencerådet kan gå ind og har præcis samme indgrebsbeføjelser, som det har over for private, men anden offentlig erhvervsvirksomhed – at vi ikke har en lov, der vedrører, hvad private virksomheder skal beskæftige sig med, hvad de skal producere, hvilket serviceniveau de skal give deres kunder osv. Det ligger i sagens natur, at selvfølgelig har vi ikke det. Det finder de private virksomheder selv ud af.

Men det har vi jo meget tit for offentlig erhvervsvirksomhed. Der er jo reguleringer og love om, at nu skal der være det og det serviceniveau på jernbaner, eller hvad det nu kan være. Og derfor er der i bund og grund forskelligartede vilkår, hvad der selvfølgelig også bør være. Der er miljøkrav osv., osv., men der er navnlig det, at Folketinget udtaler sig i love om, hvordan denne eller hin offentlige virksomhed, som så ikke er et udskilt selskab, men offentlig virksomhed, skal agere, hvad vi skal tilbyde borgerne, hvad man i hvert fald må sørge for er i orden, om det er enhedstakster på telefon, eller hvad jeg nu kan komme i tanke om i farten.

Det gælder jo ikke for private virksomheder, og derfor har vi dilemmaet, at Konkurrencerådet skal påse, at man agerer på en måde, så man ikke udnytter en monopolstilling og har tarvelige forretningsmetoder osv. Helt enig. Men vi undgår ikke at tage stilling til, om vi lovgivningsmæssigt vil fastlægge nogle krav for noget service for vores borgere, eller vi alene vil

overlade det til private virksomheder og dermed Konkurrencerådet. Det er dér, dilemmaet er, og det har egentlig ikke meget med politik at gøre. Det er en konstatering af, at sådan er det, og det må vi så finde nogle politiske løsninger på.

Og fru Pernille Sams og jeg ligger måske ikke engang så forfærdelig langt fra hinanden, når vi får skrællet de ting af og får defineret: Hvad er realiteten i den medfødte forskel på en offentlig og privat virksomhed?

Hermed sluttede forhandlingene.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:
10) Første behandling af lovforslag nr. L 227: Forslag til lov om daghøjskoler og produktionsskoler m.v.
 Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen).
 (Fremsat 19/4 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Poul Erik Dyrland (S):

Når man tænker på de usikre betingelser og korte planlægningshorisonter, som i særdeleshed daghøjskolerne, men også produktionsskolerne har levet under i en længere periode, synes jeg, det er imponerende resultater, disse to skoleformer har leveret igennem årene.

Der er lavet mange forskellige rapporter om de to skoleformers virksomhed. Generelt har kritikken været positiv. Derfor er jeg enig med undervisningsministeren, når han i bemærkningerne til lovforslaget skriver:

»Daghøjskolerne og produktionsskolerne er tiltænkt en større rolle i udbygningen af voksen- og ungdomsuddannelserne.« Og jeg tillader mig at citere videre:

»Daghøjskolerne er derfor et vigtigt og naturligt led i den igangværende udbygning af voksenuddannelserne.«

De to skoleformer fortjener efter min opfattelse denne tillid også set på baggrund af, at de to skoleformer jo i sin tid startede og blev betragtet mere som et aktiveringstilbud for ledige a-kassemedlemmer og kontanthjælpsmodtagere.

Den tid er for længst forbi. Skolerne har for længst bevist, at det undervisningstilbud, de har leveret, har hjulpet mange personer til mere selvtillid, mere selvværd, folk har fået mod på tilværelsen, mod på at søge nye udfordringer i uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet.

Skolerne har med deres indsats bragt mange i vej. Med den nye lov får skolerne mere status af uddannelsesinstitutioner. Det hilser vi i den socialdemokratiske folketingsgruppe med tilfredshed.

For produktionsskolernes vedkommende bliver der tale om frit optag. Der lægges op til, at disse skoler i fremtiden kan gennemføre den fri ungdomsuddannelse og erhvervsgrunduddannelsen, samtidig med at der fortsat kan foregå aktivering af unge.

Også daghøjskolerne får frit optag, og dér bliver der mulighed for at gennemføre aktiviteter i samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner. I den forbindelse vil jeg ikke undlade at ytre tilfredshed med, at formålsparagraffen fastslår, at daghøjskolerne giver tilbud om undervisning, hvis hovedsigte er folkeoplysning.

I det lovforberedende arbejde har det været vigtigt for os socialdemokrater at få løsnet de meget snærende bånd, som daghøjskolerne har haft til kommunerne. En daghøjskole har jo i princippet aldrig vidst, om den var købt eller solgt, og det har givet problemer, når der skulle langtidsplanlægges.

Det lykkedes langt hen ad vejen at løse den opgave. Kommunerne skal godt nok godkende en skoles vedtægter. Når en godkendelse sker, udløses der et grundtilskud på 300.000 kr. til skolen. Dette gælder også for eksisterende skoler.

Derimod kan en kommune ikke sådan bare lige lukke en skole ved at fjerne tilskuddet eller nedsætte dette. Der skal gode argumenter til for at trække en godkendelse og dermed et tilskud tilbage. Det betyder – set med mine øjne – at